13. Jaar, Nr. 29. --'s HERTOGENBOSCH. -- Dingsdag, 9 Maart, 1841.

NOORD-BRABANDER.

Staats- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM, QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS:
Voor de Stad, ƒ 12-.
Franco per post, „ 14-.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
10 Cts. de regel,
behalve 35 cents zegelregt.

NEDERLANDEN.

De Heer Meter, Redacteur van het Dagblad de *Tolk der Vrijheid*, en als zoodanig tot vier jaren gevangenistraf veroordeeld, heeft naar België de wijk genomen, en zoodoende de voltrekking van zijn vonnis weten te ontgaan.

— Wat wij vermoedden, is gebeurd. De heer Fockema heeft het lidmaatschap van den Raad van State afgewezen. Evenmin als de heer Luzac, heeft de voormalige vertegenwoordiger uit Vriesland deel willen nemen aan een bestuur, waarvan de ministers der » vorige regering" nog steeds de eerste ambtenaren blijven. Of het intusschen voor de » nieuwe regering" zeer vleijend is, van de geachtste mannen in den lande weigeringen te ontvangen, zou kunnen worden betwijfeld. Wij voor ons achten het althans een lofwaardig besluit en een heilzaam voorbeeld van de edele mannen, geenen post te willen aannemen, alvorens nieuwe ministers waarborgen opleveren van een veranderd regeringsstelsel. En bijaldien de keuze der voornoemde mannen soms eene inspiratie mogt geweest zijn der » oude ministers", om den Koning van vrijzinnige personen af te schrikken, dan vreezen wij niet, hen aan te moedigen, om alzoo voort te gaan en uit de verschillende provinciën blaauwtjes te verzamelen. Welligt komt dan de beurt spoedig aan Gelderland, en, in dat geval hopen wij, dat de keus op den heer de Kempenaer moge vallen, het gewezen lid der dubbele Kamer, een man, om zijne bekwaamheden even geacht in de provincie als de heeren Luzac en Fockema in de hunne, en die, vertrouwen wij, niet minder karakter dan de beide andere heeren toonen zal.

(*Arnhemsche Courant.*)

KERKELIJKE STAAT.

Te Rome zijn thans drie koninginnen-douairieres bij een, te weten, die van Spanje, die van Napels en die van Sardinië. — Zij hebben deze week zeer vriendelijk zamen gegeten.

— De Sultan heeft aan den beroemden Componist Donizetti de decoratie van Nitscham Istihar in brillanten toegekend. De broeder van dezen Maëstro is hoofddirecteur van de Hofmuzijk des Grooten Heers, en deze Heer Donizetti was het, die de Europesche muzijk bij het Turksche Leger heeft ingevoerd.

— De Oud-regentes Marie Christine is voornemens, in de Sabine een landeigendom voor Munoz, haren Echtgenoot, aan te koopen, met den titel van Hertog; doch het Gouvernement verlangt, dat zij, alvorens het bewijs overlegge van met Munoz door een Priester in het huwelijk bevestigd te zijn.

— Het Milaansche handelhuis-Cavilli heeft zijne betalingen gestaakt; deze bankbreuk wordt op vijf miljoen franken geschat; intusschen is er een passief van drie en en een half miljoen franken.

— Den 15. Februarij heeft de Koningin-Douairiere van Napels aan de koningin-Douairiere van Spanje, Marie Christine, te Rome een prachtig maal gegeven, waarbij ook haar jongste zoon, de Prins Kroonprins [illegible], Graaf van [illegible], tegenwoordig [illegible], te Rome zijne studien doet, onder leiding der Paters-Jesuiten; verder waren aan tafel de Koningin-Douairiere van Sardinië, en de Prinses van Saksen.

— De Koningin-Douairiere van Napels heeft den 16. Februarij een plegtig gehoor van den H. Vader ontvangen, met al de eerbetuiging aan haren rang verschuldigd,

— Ook de Kolonel Molière, Adjudant van Z. Hoogheid Prins Hendrik van Pruissen, heeft de eer gehad, bij den Paus ter audientie te worden toegelaten.

— De Russische Staatsraad Fuhrman, sedert eenige dagen te Rome, met eene buitengewone zending van zijn Hof aangekomen, is 's nachts van den 16. Februarij aldaar plotseling, en wel zonder voorloopige ongesteldheid hoegenaamd, overleden.

DUITSCHLAND.

De Oud-Koning Willem van Holland ontvangt dagelijks felicitatie-visites ter gelegenheid van zijn huwelijk. Dominé Molière had eerst geweigerd, deze Echtvereeniging in te zegenen, dewijl de gewone roepen niet in de kerk gedaan waren; — doch een Pruissisch Koninklijk Besluit heeft deze zwarigheid uit den weg geruimd, en den Predikant gelast, het hooge huwelijk onverwijld te sluiten.

— Het Turksche Gouvernement heeft aan Pater Maximiliaan Ryllo, Jesuit, uithoofde van gewigtige diensten, aan de Porte bewezen, tijdens den opstand in Syrië, een schitterend geschenk toegezonden, hetwelk die Pater echter, ofschoon onder hartelijke dank- en erkentelijkheidsbetuiging, heeft afgewezen.

— Te Munchen is een nieuw Kerkelijk Tijdschrift in het licht gegeven, onder de Redactie van de Heer Besnard, onder medewerking van een aantal geleerden en aanzienlijke geestelijken, onder den titel van Magazijn voor het Katholijk geestelijke, maatschappelijke en wetenschappelijke leven.

— De grootste veelschrijver van geheel Duitschland, de Heer Josephus-Aloysius Gleich, is, den 13. Februarij, te Weenen, overleden, in den ouderdom van 78 jaren. Hij heeft 215 Romans, meestal van twee en drie, soms ook van vier en vijf deelen in het licht gegeven; daarenboven meer dan 300 komediestukken, behalve nog eene ontelbre menigte vlugschriften en artikelen in Couranten en Maandwerken. Hij noemde zich steeds voor al zijne werken Dellarosa, of ook wel eens Hendrik Walden, of enkele malen: Schrijver van den Zwarten Ridder, een werk, dat 14 keeren herdrukt is. Hij laat een fortuin na van twee tonnen gouds, enkel de opbrengst zijner pen. Zelfs Goethe heeft nooit zooveel geld bijeen geschreven. Gleichs vermogen komt aan eene-éénige dochter, die beroemde Opera-zangeresse is aan het keizerlijk en koninklijk Theater, te Weenen, en gehuwd met den Heer Raymund, mede een geacht Tooneelkunstenaar.

ACHTERUITZETTING der Nederlandsche Katholijken IN AMBTEN EN BEDIENINGEN VAN STAAT.

DE PROTESTANTSCHE PROPAGANDA IN HET KATHOLIJK HERTOGDOM LIMBURG.

Lang-geborgd is daarom niet kwijtgescholden.

Men zal het zich nog herinneren, dat wij, nu juist een jaar verleden, aanvingen, de Katholijken van Nederland te doen opmerken, hoezeer zij in alle ambten en bedieningen van Staat, in posten van eer en van aanzien, in betrekkingen van voordeel en invloed, door de Hooge Regering werden achter gesteld. — Men zal zich herinneren, hoe de *Vlissingsche Courant*, korte dagen daarna, zich in het harnas gespte, en het wilde doen voorkomen, alsof het *zedelijk overwigt*, dat wil zeggen, het *verstand*, de *geschiktheid* voor een post of bediening van ettelijke duizend guldens 's jaars in Nederland zich alleen aan de *Protestantsche* zijde bevond. De Katholijken mogten er al een miljoen zielen sterk zijn (hetgeen echter nog maar in 't geheel niet bewezen was!); dit beteekende weinig; men had hier alleen te letten op *capaciteiten*, en deze huisden bij de *Protestanten*; de *cijfers* mogten dan al of niet ten voordeele der Katholijken pleiten. Het *getal* beduidt weinig, want (zoo sprak DE VLISSINGER *toen*), als » het stormt en het schip raakt op zee » in gevaar, dan zou het er slecht uitzien, wan- » neer het *getal* de magt in handen had, en de » *kennis* met haar *zedelijk overwigt* ter zijde » geschoven werd!" — Wij hebben daar in der tijd op geantwoord, dat, volgens DEN VLISSINGER van *toen*, het miljoen Katholijken op het Schip van Staat dan ook maar niets anders mogt verrigten dan *kajuitjongenswerk*: het Protestantismus zitte aan het *roer*; het Katholicismus ligge bij de *ballast* in het ruim! » Nu » begint het te stormen, en het schip raakt braaf » lek; — komt aan, jongens, de hoek moet gestopt » en opgekalefaterd worden; de Katholijken zijn » sterk in *getal*; die moeten dus maar meêsjouwen » en de kosten van averij helpen dekken; — ô, » het is een goed slag van volk, *wel zonder* » *kennis of zedelijk overwigt*, maar ze beta- » len goed meê, pruttelen een beetje in stilte; doch » dat is ook het al!" — Zie ons Nommer van den 14. April, 1840. —

Intusschen is er al heel wat in Nederland gebeurd, en, zoo als men wel zegt, de bordjes zijn er geheel verhangen. Wat in den beginne elkander vijandig scheen, bleek later, het in den grond der zaak met elkaêr volkomen eens te zijn. Wij predikten geen *voorrang* van Katholicismus boven Protestantismus, maar wij drongen aan op

gelijke regten, op evenredige, billijke bedeeling van lusten als van lasten over de geheele Natie, zonder onderscheid van Godsdienstige Gezindte; wij traden op als liberale verdedigers van Constitutionele Gelijkheid, van Constitutioneel Regt.

Het geldt hier een Beginsel, een Stelsel; het geldt hier geen personen; even als in het Godsdienstige, zoo ook zij het in de Politiek: men scheide menschen van zaken, burgers van begrippen, broeders van gevoelens, met een woord men make onderscheid tusschen den maatschappelijken mensch, en den kerkelijken of staatkundigen mensch. Die niet de hand kan reiken aan *brave* menschen van allerlei denkwijze, behoort uitgesloten te worden van den band der burgermaatschappij; hij zondigt tegen Gods eerste Gebod: «Gij zult uwen evennaaste lief hebben als uzelven.

Langzamerhand, gelijk het altijd gaat, zijn de hartstogten tot bedaren gekomen; — men heeft met meer kalmte gaan toezien, wat er omging. Men heeft, eindelijk, zelfs de edelmoedigheid gehad, van de Broederhand aan ons Orgaan toe te reiken. Dat was eene edele daad, en eene groote zegepraal voor het gezond verstand, een fiksche schrede op het pad van vooruitgang en verbetering.

Alle ontwikkeling ten goede gaat langzaam; vruchten van den kouden grond zijn altijd krachtiger en smakelijker dan die uit de broeikassen. Buitendien de beschaving laat zich zoo min dwingen als het licht; trapsgewijze, van lieverlede, maar met zekeren stap treedt het Goede voorwaarts, in weêrwil aller pogingen, die er zich tegen kanten, ten spijt van allen weêrstand, ter beschaming van alle onedele hinderpalen, welke de Boosheid steeds dat Goede in den weg legt.

En zoo dan ook hebben wij stemmen hooren opgaan van uit de strijdgelederen onzer voormalige weêrpartij; stemmen eerst ter versmoring onzer luide, rondborstige taal, maar later hebben diezelfde stemmen, ons regt doen wedervaren, en onze bedoelingen gebillijkt. Immers, die bedoelingen waren te regtmatig, dan dat men ze *lange* miskennen of wraken kon, zonder gevaar te loopen van voor onzinnig gehouden te moeten worden. — Onze Volharding heeft de nevelen des vooroordeels doen opklaren, en de Waarheid doen doorblinken; de tot in Augustus 1840 nog door een Jonkheer Gevers ter Tweede Kamer-zelve miskende *Waarheid*, alsof er geen *Miljoen en méér* Katholijken thans in de Nederlanden zijn zouden; — de *Waarheid*, dat dit *Miljoen en méér* Katholijken tot dus verre altijd achter stond, of liever, altijd achter *gezet* werd, waar *eer*, *voordeel* of *invloed* in den lande te behalen was; — de *Waarheid*, dat er voor hen geene *Vrijheid* van *Onderwijs* en van *Godsdienst* (beiden in echt-Constitutionelen zin) bestond, als waarop zij *in geweten* aanspraak mogten, ja *moesten* maken; — de *Waarheid*, dat ons Verkiezingsstelsel geene waarborgen voor Constitutionele Vrijheid en ongeschonden Handhaving der Grondwet oplevert; — de *Waarheid*.... doch, waartoe meer? — Veler oogen zijn geopend, en wel door *misrekening* en *teleurstelling*! Nog méér zullen er open gaan, nog méér vooroordeelen zullen er afgelegd worden, nog meer *Waarheid* zal er doorblinken, en *dan* eerst zal onze *Grondwet* ook eene *Waarheid* zijn, wanneer de schaal, waarin het lot der Burgers wordt afgewogen, volmaakt het evenwigt toont tusschen alle onderdanen van Staat, zoowel in lief als in leed.

Voorzeker, er leeft gegronde hoop, dat dit *evenwigt* langzamerhand hersteld worde onder de Regering van een Koning als Willem *II.*, een Vorst, die op de hoogte der eeuw staat, en wiens handelingen het kenmerk dragen van kracht en beleid, gepaard met *zooveel mogelijke* snelheid. Hij dan heeft ook, bij de aanvaarding der Kroon, het verlangen geuit, dat de Vrije Pers, al ware het dan soms ook in al wat hevige bewoordingen, Hem toch mogte toelichten nopens de grieven, die hier en daar, (en, helaas! zoo menigvuldig) de Natie hinderen; — Hij oordeelde, te regt, dat het voor eene Regering oneindig beter is, de bezwaren des Volks te kennen, dan ze te versmoren. — Wel nu, dat men er dan voor uitkome; dit i geene *oppositie*, dit is, in tegendeel, meêwerking tot den goeden gang van zaken. Men lichte den Koning langs alle kanten, zooveel mogelijk, in; men doe hem van allerwege kennen, *wat* het Volk in hem toejuicht, en ook *wat* het Volk van hem verlangt. Ja, wij houden er ons van verzekerd, wij zijn er innig van overtuigd, dat Willem II. niets liever doet, dan grieven herstellen, misbruiken uitroeijen, de Constitutie handhaven, en, zoodoende, zich aller harten duurzaam winnen, aller liefde onverdeeld op zich vestigen.

Doch, wat in de ooren des *Konings* geene *oppositie* is, klinkt soms als *oppositie* in de ooren van sommige *individus*; te weten van zulke, die bij de ongelijkmatige bedeeling, welke de vorige Regering steeds heeft gehandhaafd, bij den onregtmatigen voorrang der Protestanten, en bij de smadelijke achteruitzetting der Katholijken, hoogelijk belang hebben, en, zoo gaarne in de Dagbladen, die ons *aanvankelijk* bestreden lazen, dat de *capaciteit*, het *verstand*, de *bevoegdheid*, het *talent* zich alleen aan de zijde der bevoorregte partij, dat is, zich aan *hunnen* kant bevond.

Doch ook deze *individus* zullen regtvaardig moeten zijn, ten minste wanneer zij gezond verstand bezitten; — of, keerden wij de kaart eens om, en begon Willem II. nu voortaan *alle* open vallende Ambten en Bedieningen eens met Katholijken te bezetten; hoe zou 't hun smaken, wanneer dat miljoen Roomschen de zaken nu eens geheel in handen kreeg, het roer vastgreep, en hen uit alle plaatsen wegdrong, waar Eer of Voordeel te behalen was! — De onbillijkheid zou dan nog maar gelijk staan; doch, zeker, de rust van het land liep gevaar; immers nu reeds dreigt men uit *Goes* de Katholijken met *persoonlijke vervolging*, wanneer er Kerkgenootschappelijke Scholen in Zeeland door het Gouvernement mogten geduld worden; immers nu reeds dreigde Mr. Groen van Prinsterer den Troon en de Kroon der Nederlanden met het noodlottigst gevaar, wanneer er te *Amsterdam* een Bisschoppelijke Zetel wierd opgerigt.

Zie, dat is geen Verstand; dat is Hartstogt, wat daar werkt; en Hartstogt woedt uit, zonder iets goeds te verwezenlijken; — het Verstand, daarentegen, zegepraalt, vroeg of laat, doch altijd zeker, over Dwaasheid of Kwaden wil.

Intusschen zal dan ook de Koning wel kalm en zonder omzien voortgaan op het pad, dat hem toewenkt; Hij zal niet ter regter of ter linker afwijken, maar regt op het doel heentrekken, — zonder aanmerking van personen, maar enkel met het oog op zaken, met den blik enkel op de Grondwet.

Ziedaar eene korte, maar noodzakelijke Inleiding tot ons Eerste Vertoog over de ongelijkmatige verdeeling van Ambten en Bedieningen in Nederland. — Ditmaal zullen wij ons voor een oogenblik bepalen bij *Limburg*, het *Katholijke Limburg*, en vooraf eene kleine proeve mededeelen, hoe het dáár in de Hoofdstad, in het *Katholijke Maastricht* met de bedeeling der Ambten in het regtswezen gesteld is. — Dit zal een kleinen achtergrond onzer schilderij kunnen vormen, en de lang opgewekte aandacht en nieuwsgierigheid, of liever de *belangstelling* des Publieks in dit onderwerp reeds eenigermate bevredigen.

— In ons Nommer van den 16 Januarij laatstl. gaven wij een berigt, uit het Handelsblad (en zulks met opzet) ontleend, dus luidende: — Maastricht, 7. Januarij. — Eerstdaags zal eene commissie uit de regtbank van eersten aanleg alhier zich naar 's Gravenhage begeven, teneinde Z. M., ter gelegenheid van Hoogsdeszels troonsaanvaarding, geluk te wenschen, en tevens de belangen van het regterlijk wezen in dit Hertogdom eerbiedig te ontwikkelen. Deze commissie zal zamengesteld zijn uit de heeren mrs. J. J. Batta, voorzitter der regtbank en van het hof van assises, N. Verloren, procureur-crimineel, en Jonkhr. H. van Panhuys, officier van justitie.

In ons Nommer van den 6. Februarij laatstl. namen wij (en zulks weder met opzet) uit het Handelsblad een berigt over, luidende als volgt: — 's Gravenhage, 28. Januarij. — Heden is er eene commissie van de Regtbank te Maastricht, zamengesteld uit de Heeren Batta, president, Verloren, procureur-Crimineel en van Panhuys, procureur des Koning, bij Z. M. ten gehoore toegelaten, om den Koning, wegens Hoogstdeszelfs troonverheffing, geluk te wenschen. Men verzekert, dat zij het paleis verlaten hebben, opgetogen over het gunstige onthaal, dat hun ten deel is gevallen.

Uit het eerste dezer berigten blijkt, dat deze Commissie, onder anderen, ook ten doel had, den Koning *de belangen van het Regterlijk* (?) *Wezen in het Hertogdom Limburg te ontwikkelen.* — Uit het tweede dezer berigten blijkt, dat deze Commissie haar doel volkomen naar wensch, moet bereikt hebben, anders toch zou zij 's Konings Paleis niet *opgetogen*! verlaten hebben, *opgetogen* over het zoo *gunstig* onthaal, dat haar ten deele viel!

De *populariteit* des Konings is bekend, en door de geheele Natie naar waarde geschat; wij twijfelen dus ook wel geen oogenblik, of Willem II. zal de Commissie uit Maastricht *gunstig onthaald* hebben, vooral daar zij Hem nopens de *belangen* van het Regterlijk Wezen voor het Hertogdom *Limburg* kwam inlichten. — Een regtschapen Vorst, als Willem II. houdt van *inlichting*: die ze Hem komt brengen, is Hem aangenaam, en kan altijd rekenen op een *gunstig onthaal*!

Doch, wat wij betwijfelen is *dit*, of de bedoelde Commissie, *schijnbaar* met den Heere President der regtbank van *Maastricht*, Mr. Batta, maar *daadwerkelijk* met den Heere Procureur-Crimineel Mr. Verloren *) aan het hoofd, Zijne Majesteit den Koning wel zal hebben *ingelicht*, gelijk wij thans bij deze onder de oogen van den Koning brengen, de hier volgende feiten, te weten:

Uit de Volksstelling, die in den beginne des jaars 1840 heeft plaats gehad, blijkt *officieel*, dat er in *Limburg* (Neêrlandsch gedeelte) zijn: 191 duizend, 588 zielen, verdeeld in:

Roomsch-Katholijken	187,912.
Gereformeerden (met inbegrip van 207 Officieren en 725 Militaire Vrouwen en Kinderen)	2,384.
Israëliten	1,026.
Lutheranen	250.
Onbepaalde Gezindheden	16.
zamen:	191,588 *).

Wat nu *Maastricht*-zelve aangaat, men telt daar 21 duizend, 524 zielen; — onder dit getal zijn er (met militairen, VIJF Dominés, vrouwen en kinders allen te zamen) slechts 1 duizend, 350 Protestanten; — derhalve 20 duizend Katholijken tegen 1 duizend Niet-Katholijken.

Hoogstwaarschijnlijk zal de Koning *dit* heel goed weten, maar denkelijk zal Zijne Majesteit wel *niet* weten, wat wij zoo aanstonds verhalen zullen; en het is te betwijfelen, of de *Commissie-Verloren* den Koning dienaangaande wel in ingelicht zal hebben, ten minste voor zooverre het *Regtswezen*, of *Regterlijk Wezen* betreft; immers, in dat geval, zou men hebben mogen vooronderstellen, dat er bij den Regtvaardigen en Langgewenschten Willem II. wel min of meer een nevel van ongenoegen op het gelaat zou zijn verschenen, zeer geschikt, om het *Maastrichtsche* Driemanschap minder *opgetogen* het Paleis te doen verlaten, dan *nu* wel het geval schijnt te zijn geweest. — Zijt aandachtig!

---

*) Mr. Nicolaas Verloren is de zoon van een Hervormden Leeraar, en zoodoende ook zeker in naauwe betrekking tot de 23, zegge drie en twintig Hervormde Leeraars in het Katholijke Hertogdom Limburg!

*) Den 1. Januarij, 1841, telde men er officieel: 196 duizend 710 zielen.

Wanneer men de Lijst der Ambtenaren alleen in *Maastricht*, Hoofdstad van het Katholijk Hertogdom *Limburg* inziet, dan vindt men daarop de volgende:

PROTESTANTEN IN BEDIENING, ALS:

1.) De (*ongrondwettig* *) benoemde) Gouverneur van het Hertogdom, in name des Konings.
2.) De Provinciale Inspecteur der Belastingen.
3 en 4.) De *twee* Controleurs dier middelen.
5.) De Ontvanger der Directe Belastingen.
6.) De Provinciale Inspecteur der Registratie en Domeinen.
7.) De Ontvanger der Judiciaire Acten.]
8.) De Administrateur van 's Rijks schatkist.
9.) De Agent van den Algemeenen Rijkskassier.
10.) De Auditeur-Militair.
11.) De Burgemeester der Hoofdstad.
12.) Een der Wethouders.
13, 14, 15 en 16.) *Vier*, door *Vader* Willem I benoemde Raden.
17.) De Stedelijke Ontvanger.
18.) De Procureur-Crimineel.
19.) De Officier van Justitie.
20.) Een der Substituut-Officiers.
21, 22, 23 en 24.) *Vier* Regters.
25 en 26.) *Twee* Regters-Plaatsvervangers.
27) De Griffier.
28 en 29 *).) *Twee* Commiezen-Griffiers.

(Dit is een staaltje van het *Regterlijk Wezen*, te *Maastricht*.)

Nu is het, in de daad, toch eene belangrijke vraag, of de *Commissie-Verloren* den Koning de twaalf laatste Nommers juist wel *in het belang* van het *Regterlijk Wezen* zal hebben voorgehouden; — in dat geval toch, zou er dan ook van-zelf bijgevoegd hebben moeten worden, dat in ditzelfde *Maastricht* slechts *acht* Katholijken tot het *Regterlijk Wezen* behooren, te weten: 1.) de President; 2.) *Eén* Regter-Plaatsvervanger; 3.) *Eén* Substituut-Officier; 4.) *Eén* Commies-Griffier, en 5.) *Vier* Regters. — Derhalve op *twintig* Ambten, plaatst men *twaalf* Protestanten en *acht* Katholijken, en dat in eene stad, waar *twintig* Katholijken tegen *één* Protestant wonen, en in een Hertogdom, waar, *Nota Bene*, in 't geheel maar 23 honderd Protestantsche Christenen gevestigd zijn, en die *Let wel*, door even zooveel *enkeltallen* van Predikanten naar den Geest bediend worden, als er *honderdtallen* van Ledematen zijn, te weten 23, dus één Dominé voor iedere *honderd* man! — *Drie en twintig honderd* Protestanten, wat zijt gij daar knap, en welk een *zedelijk overwigt* hebt gij ook daár, in dat Hertogdom *Limburg*! — *Honderd een en negentig duizend* Katholijken, wat zijt gij daar dom, en welk een *ballast* zijt gij ook daár, in dat Hertogdom *Limburg*!

Nog iets: — zou de *Commissie-Verloren* den Koning ook ingelicht hebben, dat er in de Regtbank van *Maastricht* altijd nog een *Vice-president* te kort is, op welke betrekking een der oudste Regters (thans reeds overleden) in der tijd billijk aanspraak maakte? Doch deze was *Katholijk*; — en bleef *daarom* ook de Zetel ledig? — De *Commissie-Verloren* zou, in het *belang* van het Regterlijk Wezen, die vraag den Koning, des noods, het best kunnen oplossen; immers de *Advizen* van het *Parket*, en de invloed van het Justitie-Ministerie *zijn* in deze alles afdoende; tenminste zij *waren* het altijd bij *Vader* Willem, den Niet-betreurde.

Doch, zal ligt iemand vragen, hoe zit het dan nu toch wel in het thans weêr aan Nederland teruggekomen gedeelte des Hertogdoms? Drijven ook dáár de Protestanten in de Ambten en Bedieningen weêr zoo onbillijk boven? — Bescheiden vrager, het ging er al weêr mooi naar toe; immers, *Roermonde* werd begunstigd met een *Protestantschen Substituut-Officier*, en een *Protestantschen Liniecontroleur*; *Meerssen* met een *Protestantschen Griffier bij het Vredegeregt*, en zulks nog wel met ter zijde stelling van een *Katholijk*, die dezen post daar ruim een jaar lang had waargenomen! — Zie, zóó ging het er onder de *gezegende* Regering van Vader Willem in *Limburg* toe; niet nog alleen, dat het *Protestantismus* dáár zulk eene geweldige *propaganda* heeft aangerigt, maar nog daarenboven zijn zoovelen dier Protestanten aan het Hertogdom geheel *vreemd!*

Een paar Geschiedkundige herinneringen ten slotte: 1°) Filips II. stopte Nederland vol met Spaansche Ambtenaren, en de Hollanders konden destijds bijna geene Bedieningen van eenig belang magtig worden. 2°) Willem I. stopte België vol met Hollandsche Ambtenaren; en de Belgen konden destijds bijna geene Bedieningen van eenig belang magtig worden. — De Nederlanden vielen af van Spanje, gelijk later België afviel van de Nederlanden. — De mensch blijft zich-zelven overal en altijd gelijk; — gelukkig de Vorst, wiens regtvaardigheid weet te zegepralen over sectezucht en partijgeest, die zoo dikwerf Koningen den afgrond geopend, Rijken den ondergang berokkend hebben. — Willem II. heeft een helder oordeel, een moedige inborst, en een edel hart; wij houden ons overtuigd, dat Hij deze regelen met belangstelling lezen zal, en dat het gevolg daarvan goede vrucht zal dragen, te zijner tijd.

*] De Heer Gerick is een *Pruis* en, zegt men, nooit *genaturaliseerd*; — hoe mag hij dan Commissaris des konings zijn? Art. 8 der Grondwet (!) zegt: Tot Commissarissen des Konings in Provinciën kunnen alleenlijk benoemd worden *Nederlandsche Ingezetenen*, geboren *binnen* het Rijk enzv.

*] Die 20 mannen zakken zeker ver over de halve tonne gouds! — Nö? —

Men heeft ons verzocht, aan het volgende eene plaats in ons Dagblad te verleenen.

WAMEL, den 24 Februarij 1841. Mogten andere distrikten langs de hoofdrivieren in Gelderland zich verheugen over den gelukkigen afloop van den laatsten ijsgang en behoud der dijken, door met verbazende krachten ontwikkeling het over dezelve stroomende water tegen te houden, het Polder distrikt Maas en Waal heeft geen mindere reden van blijdschap over deszelfs behoud. Deze gunstige uitkomst is niet toe te schrijven aan hoogere dijken, noch aan minder hoogen waterstand of minder gevaarlijke gesteldheid; in tegendeel bestond het grootste gevaar in de dorpen Dreumel en Wamel, waar de dijken het laagsten en uit hoofde van de op en langs derzelver binnen- en buiten kruinen staande huizen en hutten, van de slechste zelfstandigheid zijn. Hier had zich den 17 dezer een formidabele ijsdam gezet, in eene zoodanige rigting, dat het water, aan deze zijde der Waal nog ongeveer 3 palmen hooger was dan aan den tegen overgelegen noordelijken oever, beneden Tiel. Het water stond te Dreumel in den voormiddag van den 18, 8 ellen 10 duimen, zijnde een palm *boven* nul, en te Wamel 7 ellen 56 duimen; of 4 duimen onder nul; op de eerste plaats 4 en op de laatste 3 palmen hooger dan bij den hoogst bekenden waterstand in deze polders, in het jaar 1809, is waargenomen. In den avond van den 17 begon men de vroeger daargestelde noodkaden en kistingen te verlengen, verhoogen en versterken, waarmede den geheelen nacht en een gedeelte van den volgenden dag, met onbeschrijfelijke inspanning en volharding, is voortgegaan, zoodanig dat men, hoezeer het water op eenige punten 2 à 3 palmen hoog over de kaden heen stroomde, den steeds voortgaanden was voorbleef, betrekkelijk weinig overloop kreeg en de dijk daar door dus niet veel had te lijden, terwijl op die wijze, over eene lengte van wel 2000 ellen, het water is gekeerd, slaande hetzelve op vele plaatsen 2 tot 5 palmen tegen de noodkistingen. De ijsverstopping den 18 los geraakt zijnde, mogt men zich daarbij dadelijk over eenen sterken val des waters en bevrijding van het dreigendste gevaar voor eenen noodlottigen dijkbreuk verheugen. De gelukkige redding moet, behalven aan de medewerking der Voorzienigheid, worden toegeschreven aan de doelmatige en onvermoeide werkzaamheid van Besturderen en ingezetenen, die tot deze gelukkige uitkomst voorbeeldig, en met nuttige overeenstemming, hebben medegewerkt. Dank zij hier voor den Algoede! en hulde aan allen, die tot het gewenschte en bereikte doel geene opofferingen hebben ontzien; dat zij in de bewustheid van pligtmatig gehandeld te hebben, voldoening smaken, en die weinigen, welke door verzuim of lafhartigheid aan hunnen pligt zijn te kort geschoten, in de wroeging van hun geweten een spoorslag mogen vinden, om voor het vervolg, in soortgelijke omstandigheden, van hunne verbetering te doen blijken.

Maar vermits door deze gebeurtenis een groot, wel een vierde gedeelte der huizen onder Dreumel en Wamel, aan de buiten zijde van den dijk staande, in het water is geraakt, en meeste tot eene belangrijke diepte, sommigen zelfs tot op den zolder, is aan velen dier gebouwen schade veroorzaakt, en hebben de bewoners door verlies of bederf van hunne meubels en levensmiddelen, zeer veel, ja, een groot gedeelte alles verloren. In dezen benarden toestand wordt ter ondersteuning dier ongelukkigen de hulp onzer meer vermogende en menschlievende landgenooten ingeroepen, en dit met te meer vertrouwen, omdat men gedurende den laatsten winter, niettegenstaande het gevaar door twee maligen ijsgang, in ons vaderland algemeen voor groote rampen van overstrooming, is bevrijd gebleven. Met het ontvangen en op de meest doelmatige wijze besteden der bij deze verzochte liefde gaven, waarvan openlijke vermelding en verantwoording zal worden gedaan, zullen zich gaarne belasten; de Heeren: Pastoors der Roomsch-Katholijke gemeente te Dreumel en te Wamel, Predikant der Hervormde te Wamel, Dijkgraaf van Maas en Waal, op den huize hoogen Kamp aldaar, en de Burgemeesteren van Dreumel en van Wamel. Ook zal de redactie van den *Noord-Brabander* volgaarne giften tot dat einde aannemen en overmaken.

Statistiek.

Uit *officiële* opgave blijkt, dat den 1. Januarij 1840 in de onderscheiden provincien van het Koningrijk der Nederlanden zich bevonden 2 miljoen 663 duizend, 731 zielen, als:

Noord-Braband. . . .	378,437.
Gelderland.	315,762.
Zuid-Holland.	526,020.
Noord-Holland. . . .	443,334.
Zeeland.	151,358.
Utrecht.	145,132.
Vriesland.	227,859.
Overijssel.	197,694.
Groningen.	175,651.
Drenthe.	72,484.
Te zamen.	2,663,731.
Het Hertogdom Limburg.	196,719.
	2,860,450.
Zeelieden op de Vloot. .	5,299.
Te zamen.	2,865,749.

Er waren op dat tijdstip Mannen: 1,400,942 zielen.

als *ongehuwden*.	903,165.
» *gehuwden*. .	445,072.
» *weduwnaars*.	52,705.

Vrouwen. 1,459,508 »

als *ongehuwden*.	893,723.
» *gehuwden*. .	444,896.
» *weduwen*. .	120,889.

Deze Bevolking maakt uit 575,542 *huisgezinnen*, in een aantal van 444,778 huizen.

Voorts telt men er *Protestanten*. . .	1,704,276.
Katholijken. . . .	1,100,616.
Israëliten. . . .	52,245.
Niet-genoemde Gezindheden. .	3,314.
	2,860,450.

De *uitgestrekheid* des Rijks (behalve Limburg) bedroeg 3,038,690 bunders, of 553,801 vierkante geografische mijlen, of 984,535 vierkante uren gaans of Hollandsche mijlen.

In 1840 waren er 157,119 Protestanten, 73,579 Katholijken, 5,656 Israëliten, en 171 van ongenoemde gezindheden *meêr* dan in 1830.

De *vermeerdering*, welke de Bevolking in tien jaren ondergaan heeft, bedraagt een aantal van 97 op de 1000 inwoners.

Elk *huisgezin* rekent men thans gemiddeld op 5 zielen, en voor elk bewoond huis ruim 6 zielen.

Op 1000 inwoners telt men	597 Protestanten
	385 Katholijken.
	18 Israëliten.
	1000.

De *onechte* geboorten hebben in 1839 bedragen een aantal van 5051, en zulks, in verhouding tot de andere Provinciën, het meest in *Zeeland*.

In Februarij worden de meeste *geboorten* waargenomen; in Julij de minste; — ditzelfde is ook het geval met de *sterfte*.

SLOTSOM.

Het is dus wederom *officiëel* beweren en gestaafd, dat er EEN MILJOEN en nog *ruim* HONDERDDUIZEND *Katholijken* thans in Nederland zijn; terwijl AL de *andere* Protestantsche Secten *zamen* maar *één miljoen, zeven honderd vier duizend* bedragen; — eene door de Regering-zelve nu op nieuw erkende *waarheid*, die ons zeer te pas zal komen, bij de opgave der in 'sRijksdienst gestelde Ambtenaren, ten betooge der schreeuwend-ongelijkmatige bedeeling van de voordeelen, genoegzaam enkel en uitsluitend aan de zijde der PROTESTANTEN.

ADVERTENTIEN.

*** Heden overleed plotsling aan een Zenuw toeval de WelEdelgeboren Heer BERNARDUS JACOBUS VAN RIJCKEVORSEL, in den ouderdom van ruim vijftig jaren.

's Hertogenbosch,
den 7 Maart 1841.

*** Het Bestuur der Maatschappij van BRANDVERZEKERING voor het Koningrijk der Nederlanden, gevestigd te *'s Hertogenbosch*, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 5 Augustus 1838 N. 100. Staatsblad N° 26. maakt bekend ingevolge de Wet, dat in derzelver oorspronkelijke statuten, met Zijner Majesteits bewilliging, eenige wijziging is gebragt, waarbij het getal Administrateuren van *vier* op *drie* is verminderd en het Bestuur gemagtigd wordt buitengewone Commissarissen te benoemen: — alles in het breede vervat in de Koninklijke besluiten en in de notarieele akte van wijziging, te vinden in de Staats-Courant van Woensdag den derden dezer loopende maand Maart 1800 een en veertig N°. 53.

*** Op Woensdag den 17. Maart 1841, en volgende dagen des morgens om 9 uren zal de Notaris *MOLHUIZEN* te *Vught* ten huize van de Hr. Mr. *H. de WILDT* nabij de R. K. Kerk publiek verkoopen:

Eenen inboedel bestaande in MAHONIJHOUTEN en andere Meubelen, STOELEN, KANAPÉ, SECRETAIRES, LEDEKANTEN, SPIEGELS, KAGCHELS, PENDULES, Engelsche LAMPEN, eene schoone verzameling van Japansch PORCELEIN, en fijne Rijn Wijn GLAZEN, een Fransch Porcelein TAFEL-SERVIES extra fijn Damast TAFELGOED, GLAS, KOPER, TIN, een partij Keuken- en Huishoudelijke GEREEDSCHAPPEN, BEDDEN, TAPIJTEN, eenige Vrouwen en andere RIJZADELS, een MANGEL, ZOLDER-PERS, KASTEN KISTEN en dat verder ten berden zal worden gebragt; te bezigtigen op Dingsdag den 16 Maart.

Betaaldag 1 Mei 1841. De Koopers zullen voldoende Borgen moeten stellen, terwijl de Koopen van *f* 2-» en daarbeneden, Kontant moeten worden betaald.

*** In eene Pastorie in Holland wordt gevraagd, tegen aanstaande Mei, eene bekwame KEUKENMEID, van de Roomsch-Catholijke Godsdienst, 35 à 42 Jaren oud, en bewijzen van goed en zedig gedrag en kunde in haar vak, kunnende bijbrengen liefst uit Gelderland of Noord-Braband geboortig. Adres met gefrankeerde Brieven, onder Letter G. bij *C. L. VAN LANGENHUYSEN*, boekhandelaar, op het Singel, Bij de Beuling sluis No. 465, te Amsterdam.

*** Men verlangt met 1 Mei of vroeger een gehuwd Persoon, de Roomsch Catholijke Godsdienst belijdende van een onbesproken gedrag en van goede getuigschriften voorzien, als TUINMAN, goed kunnende mooijen, in het broeijen niet onkundig, en tevens met paarden kunnende omgaan; men kan zich deswegens in persoon vervoegen bij den Pastoor [illegible] te Alphen, in Zuid Holland.

VOOR HET RIJK.

ADMINISTRATIE
DER
Domeinen, Wegen en Vaarten.

OPENBARE
VERPACHTINGEN.

De Agent van het Domein te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe gemagtigd, al of niet, in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het Eerste Ressort, zoo noodig, onder nadere goedkeuring, op de na te melden plaatsen, dagen en uren

VERPACHTEN,

1. Op Maandag den 5 April 1841, des middags, ten 12 ure, te Grave, op het Raad-Huis.

ONDER GASSEL.

Ruim achttien en twintig Bunders LAND in het gewezen groote Gasselsche Bosch, verdeeld in 24 Perceelen, om eenmaal met Haver of Vlas te worden bezaaid.

2. Op Woensdag den 14 April 1841, des middags ten 12 ure, te Dussen, ten huize en herberge van *J. B. COLLOT*, aan den Steenweg

ONDER DUSSEN EN SLEEUWIJK.

a. De Grasgewassen langs den Grooten Weg der 1. Klasse, No. 3 van af den Merwede Bandijk, onder Sleeuwijk, tot de rivier het Oude Maasje, onder Dussen, verdeeld in twee perceelen, voor den tijd van drie jaren, zullende ingaan 1 April 1841.

ONDER DUSSEN, IN DEN BIESBOSCH.

b. Eene Zandplaat met de Aanwassen van dien, gelegen in de Bakkerskil, tusschen de waarden, genaamd de Prikwaard en Kijfhoek.

en *c*. Eene dito dito, gelegen in het Steurgat, boven de Bloemplaat, tegenover het Paulusland.

Voor den tijd van Twintig achtereenvolgende jaren, gerekend ingegaan te zijn 1 Maart 1841 en zullende eindigen den laatsten Februarij 1861.

3. Op Dingsdag den 20 April 1841, des middags ten 12 ure, te Middelrode, aan Sluis No. 2.

ONDER ERP, enz.

De Grasgewassen op de Leidijken, c. a. der Zuid Willemsvaart, voor den tijd van Zes achtereenvolgende jaren, ingaande 1 April 1841 en zullende eindigen 31 Maart 1847, verdeeld in de navolgende elf perceelen.

OP DEN REGTER KANAALDIJK.

a. Van af 70 Ellen boven Sluis No. 5, onder Erp, tot Sluis No. 4, onder Veghel.
b. Van daar tot Sluis No. 3, onder Dinther.
c. Van daar tot Sluis No. 2, onder Middelrode.
d. Van daar tot de Buringsche Brug, onder den Dungen.
e. Van daar tot aan het uiteinde van den dijk, op het Bossche Veld.

OP DEN LINKER KANAALDIJK,

f. Van af 70 Ellen boven Sluis No. 5, onder Erp, tot Sluis No. 4, onder Veghel.
g. Van daar tot Sluis No. 3, onder Dinther.
h. Van daar tot Sluis No. 2, onder Middelrode.
i. Van daar tot de Buringsche Brug, onder den Dungen.
k. Van daar tot het uiteinde van den dijk, op het Bossche Veld.
en *l*, Het gedeelte van beide Leidijken tusschen den Kapitalen Wal aan den Kleinen Hekel tot de rivier de Dieze, binnen 's Hertogenbosch.

Alle verdere inlichtingen zijn te bekomen bij de Ingenieurs der Domeinen, Wegen, en Vaarten, in loco, alsmede ten Kantore van den ondergeteekende Agent van het Domein.

De Agent van het Domein voorn.
H. W. VAN GRASVELD.

's Hertogenbosch
den 6 Februarij 1841.

*** De Notaris *JOH. DE BERGH*, te *'s Hertogenbosch*, zal op Dingsdag den 16 Maart 1841, des morgens ten 9 ure op de Goederen Veebeek te *Berlicum*, Verkoopen:

Omtrent 700 Stuks EIKEN BOOMEN (verdeeld in 116 koopen) waaronder eenige zeer zware, geschikt tot MOLENHOUT, en de overigen tot KUIP- en allerlei TIMMER- en GERIEF HOUT.

*** *TEUNIS DE JONG* Junior, openbaar Notaris residerende te *Heesch*, zal publiek verkoopen:

Op Dingsdag den 9. Maart 1841, des voormiddags ten 10 ure ten Huize van de Kinderen *ROVERT VAN DEN GROENENDAAL*, in het Loosbroek onder *Heesch*:

1 Bruin RUIN PAARD, 6 dragende en gevende KOEIJEN, 2 vette KOEIJEN, 2 KALVERS, 2 dragende VARKENS, SCHAPEN, KARREN, PLOEG, EEGD, KORN, TOB, HOOI, STROO, ROGGE, BOEKWEIT, AARDAPPELS, en allerlei Meubilaire goederen en huisraad.

Op Donderdag den 11. Maart 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van *WILLEM KOUWENBERG*, te *Geffen*.

2 gevende en dragende KOEIJEN, 2 Vette VARKENS, KORN en TOB, HOOI, en allerlei Meubilaire goederen en Huisraad.

Op Vrijdag den 12. Maart 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van *JOHANNES PIET VAN BAKEL* in den Groes te *Heesch*:

1 Bruin MERRIE PAARD, 5 gevende en dragende KOEIJEN, 2 VAARSEN Hokkelingen en KALVERS, 2 Dikke VARKENS, HOOI, STROO, ROGGE, BOEKWEIT, HAVER, GARST, AARDAPPELS, KARREN, PLOEG, EEGD, KORN, TOB en allerlei Meubilaire goederen en Huisraad.

en Op Zaturdag den 13. Maart 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten Herberge van *JOHANNES VAN DE KAMP* aan den Geffenschen hoek onder *Geffen*:

5 KALFDRAGENDE MALEN, 100 Mudden ROGGE, 100 Mudden BOEKWEIT, 60 Mudden HAVER, 100 Mudden AARDAPPELS, 6,000 Ponden best HOOI, en 4 duizend Ponden ROGGE STROO.

*** De ondergeteekende herinnert mits dezen het Publiek, dat bij hem te bekomen is het alom bekende BEENDER-MEEL, tot bemesting van Landerijen.

L. VAN SCHEVICHAVEN.

's Hertogenbosch,
Hinthamerstraat.

*** In het Roomsch Armen Weeshuis te 's Hertogenbosch, wordt gevraagd een Persoon van de Roomsch Catholijke Godsdienst, ongehuwd, van middelbare jaren, kunnende lezen en schrijven, het vak van KLEERMAKEN verstaande en geschikt om mede toezigt in het huis te hebben.

Iemand hiertoe genegen, vervoege zich bij den binnen Vader in gezegd Weeshuis, of bij den ondergeteekenden Amanuensis en Rentmeester.

A. P. BOLSIUS.

*** De Notaris *JOH. DE BERGH*, te 's Hertogenbosch, zal aldaar op de Smalle Haven, omtrent de Aschschuur, op Vrijdag den 12 Maart 1841, des morgens ten 9 ure verkoopen:

Eene groote partij TIMMERHOUT, bestaande in allerlei soorten van DEELEN, RIBBEN, en LATTEN, WAGENSCHOT, EIKEN PLANKEN, IJPEN en LINDEN PLATEN en meer andere Houtwaren.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

De belgische fonsen waren den . Maart. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{2}$ de 5 pCt. $99\frac{1}{2}$ de 4 pCt. niet genot. de 3 pCt $69\frac{1}{2}$ de 4 pCt [illegible] Ardoins $22\frac{3}{4}$.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Zaturdag 6 Maart. $4\frac{1}{2}$ *Ure.*

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt $50\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$. Dito 5 pCt. 99[illegible] Kansbilj. $22\frac{1}{2}$. Sijnd. $4\frac{1}{2}$ pCt. 88, $\frac{1}{4}$. Handel. $161\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$. O. I. 5 pCt $95\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$. Ardoins p. st. $22\frac{1}{16}$. Dito Coupon $21\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$. Brazilien [illegible] Columb. $16\frac{3}{4}$.

Ter Drukkerij van D. A. A. de ROOY, te 's Bosch.